

«POBL VREIZH»

B.P. 304

29273 BREST-CEDEX

Kelaouenn visieg

Komanantoù

Boutin : 20 lur

Skoazell : adaleg 30 lur

C.C.P. 2746-79 Rennes

HERE 1976

NIV. 81

2^{LUR} POBL VREIZH

Diàr-benn marw Mao-Tse-Toung

A-c'houde an 9 a vis Gwenholo eh
aparchant **Mao** doc'h an istoer...

«Marwel eo an oll dud, a skriv
Mao. Mes darn ag ar re varw a boues
nebeutoc'h ewid ur bluenn ; darn
arall, muioc'h ewid ar menez Taishan,
an heni bamussañ e-mesk ar pemp
menez santel a Vro-Sina. Ha merwel
ewid mad ar bobl en deus muioc'h a
boues ewid ar menez Taishan».

毛主席語錄

Klic'het Pobl Vreizh

Setu aet da anaon enta an heni en
deus lamet diàr pobloù Sina an disesper,
ar vezh hag ar viser, an heni en deus
diskouezet dehe penaos pignal trema an
neñv, setu marw. **Mao-Tse-Toung**.
Laoskomp ar vourc'hision (m'ema ar
mass-media etre o daouarn), d'ober van,
en ur fesson pilpouss, da vout bamet
ged kement a zo bet kasset da benn e
Bro-Sina, a-drugarez d'ar sossialism,
diàr ar lusk roet ged Mao ; ne raont
nemed ober van, rag lakaad da grediñ a
raont iwe penaos eh eus bet kampoù
«ispissial», penaos eh eus bet ur
gwaskerezh relijiel didruez, penaos n'eus
na ne oa frankis erbed, penaos ema
tost-tre doc'himp marse an «dañjer

melen» (sic !) ; ya, laoskomp ar sorc'hen
nou-se ged ar vourc'hision. Ema ken-
toc'h lennerion **Pobl Vreizh** e klask
gouied moarvad peheni eo roll, peheni
eo plass ar minorelezhioù broadel
e-diabarzh Republik Poblel Sina.

Ar re a vez gwraet **Han** anehe, da
lâred eo ar Sinais, e sav an niver anehe
da 92 % ag an 800 milion a dud e
chomel e Sina, hag ar re 'rall, an 8 % a
chom, eo ar 54 a minorelezhioù broadel a
zo du-se. Daousto d'an digempoues
bras-se, ema dalbec'h ar gouarnamant-
kreis, harpet ged ar yoc'hadoù-pobl, e
klask lakaad ar memes troad ar wased
hag ar merc'hed, labourision ar c'hêrioù
ha re ar maesoù, ar minorelezhioù
broadel hag ar re **Han**, an tu krefañ.

Ewid diskoueziñ peheni . eo bet
politikerezh ar gouarnamant-kreis e-keñ-
ver ar minorelezhioù broadel, e vo

trawalc'h ged ur skwer. A-werso eh ae
fall an traoù etre puoloù Sina, med
a-c'houde 1949 ema bet chafichet ha
gwellaet an darempredoù etrede, tamm-
ha-tamm. Gwezharall, e oa bet ket
kemeret an akustumañs ged impalaer
Sina, ged an nobled hag ar pennoù-kêr,
da voned da glask o serc'hed hag o
dañseresed e-mesk koantañ merc'hed
yaouank ar minorelezhioù broadel. Hag
'velse e vese e-leizh a verc'hed yaouank
Ouigour, Tai pe Yi e-barzh haremoù
Pekin. A-hed ar c'hantvedoù, ha diàr ar
pleg-se kemeret ged ar pennoù-bras e
oa daet tud ar minorelezhioù broadel da
voud tær ha da vagiñ kassoni doc'h ar
re **Han**.

A-c'houde 1949, ar blé m'eo bet
trec'h an Arme Ruz ha Mao-Tse-Toung
ar vroadelourion ar c'h-Kuomintang, en
deus ar gouarnamant-kreis, kentañ,

difennet doc'h ar re **Han** a yae da
labourad ar dachenn ar minorelezhioù
broadel, a zimeziñ ged maouesed ar
broioù-se, ha kemm-ouzh-kemm. Diwe-
zatoc'h neusen, da eil, e c'hellas gwased
ar minorelezhioù broadel kemer da
briedoù merc'hed **Han**, mes e neb
fesson ne vese leset gwas **Han** erbed da
zimeziñ ged ur vaoues ag ur vinorelezh.
Boud e oa kement-se ur fesson da
adkempouesiñ an darempredoù, en ur
roiñ un digoll d'ar minorelezhioù, en ur
zaskoriñ o enor dehe dreist-oll. E-lec'h
sinisañ ar pobloù minorel, derc'hel kont
ag o dibarded o deus gwraet ar re **Han**
kentoc'h, hag o deus komprenet diàr
pessort degouezioù istorel e oa en em
gavet gwasket ha lakaet isel ar
pobloù-se. Hiziv an deiz neozh e c'hell
ur paotr **Han** dimeziñ ged n'eus forzh
pessort maoues a ne vern pessort pobl.

An argant é c'hwezhiñ

Aes ar-walc'h eo d'un den remerkiñ penaos e koll an argant e dalvoudegezh a vlé da vlé : 15 % dre vras. Ar c'hwezhadur ! Setu ase an heni kablus ! Kement-se 'vez lâret' t'gouarnac'hoel... Med braw eo d'ar gouarnamant embann ar pezh a gar : ema ar radio, an tele etre e zaouarn. Ema ar gouarnamant gall ha dehour, é klask lakaad tud ar bobl da baeñ pris ar c'hwez. Ha neozh, da biw e profit ar c'hwez ? Rag profitiñ a ra da unan bennag ! Nend eo ket ar c'hwez un dra nebtu. Kass a ra argant e-barzh sakod ouzhpenn unan. A-c'houde ar c'hris ema bet berniet, kreisennet muioc'h c'hoazh an industrioù er Frañs. Ha n'eo ket e Breizh eo emaint bet berniet ! Ar re baour dre vras er Frañs a-bezh, hag ar broioù leset ar-lerc'h 'vel Breizh, setu ar re a baeo pris ar c'hris : dre an dilabour, an divroñ. Dalbec'h ar memes diskan !

Ar c'his, ar c'hwez, ha memes ar sec'h, e welomp re an dehoù a zo e penn ar Frañs doc'h o lakaad da dalviñ dehe. N'eus netra nebtu ase ! Dre-oll e tleer gweled an traoù a-dreus un analisenn glass (dielfennadur renkad).

Ar sec'h, mard eo bet gwall goustus ewid e-leizh a labourision-douar, n'eo ket bet ur gwall eur ewid an oll : un tamm braw a vlankoù zo bet gounezet ged lod. Ha bremañ e komzer dimp a «gengred broadel» (solidarité nationale) ! Braw ! Med red eo gouied ne vo ket ponner bec'h

«taosou ar sec'h» ar ziskoaz an oll ! Ar re vihan e-mesk ar labourision e vo ponneroc'h o samm, ha ne vo gwraet droug erbed d'ar re o do berniet dreist-profitoù. Ar «politikerezh emgastiz» ne vo ket ewid an oll. Roet e vo nebeutoc'h a zigoll d'ar broioù paour 'vel Breizh ive. Gwelet e vez kement-se diàr ar «plan Barre».

Tud an tu dehoù ne chañchont ket. Emaint é soñjal e-barzh ar mouezhiadegoù : re an tier-kêr e Meurzh 1977, re an deputeed e 1978. Gweled a ra re an tu dehoù ne ya ket re vad an traoù ewite hag aon bras o deus é weled re an tu kleiz é toned da gemer o lec'h. Setu emañ é klask spontañ an dud. Med aet eo skuizh tud pobl hon bro Vreizh ged paotred an argant bras ha ged meweliñ an trustoù.

D'an 23 a vis Henneol e vo savet ged CFDT Breizh hag heni BroioùLoar un dewezh-stourm ar an danvez «bewiñ er vro». Harpomp paotred ha merc'hed ar CFDT en ur gemer perzh en dewezh-stourm-se, ewid ma welo ar Vretoned penaos eh int kreñv da zifenn o interestoù ha da c'houlenn labour en o bro.

Harpit Pobl Vreizh

KRP ROAZON 2746-79
CCP RENNES

4^e listennad

D. Senechal, Brest	10,00 L
Soasig Ar Saos, Bro-Suiss	5,00 L
E.P. L'Etang-la-Ville (78) ..	10,00 L
Erwan Person, Marly-le-Roi (78)	100,00 L
R.F., Naoned	10,00 L
Le Corff, Kolpoù	15,40 L
Dishanw, Brest	20,00 L
L.M., Neuilly-Plaisance (93)	20,00 L
Joël Le Jeune, Paris	20,00 L
Mikael Madeg, BYV ha Landi	10,00 L
Noël Peyr, Nîmes	30,00 L

En oll 250,40 L

Diwar al listennadou 1^{añ} 1 094,00 L

War-un-dro 1 344,40 L

Dober hon eus c'hoazh ag ho plankoù !
Ezomm hon eus c'hoazh eus ho kwenneien !

Trugarez vras
da harperien
Pobl Vreizh

NOTENNOÙ

argant : arc'hant ; blé : bloaz ; c'hwezhadur, c'hwez : inflation ; kablus, kirieg : coupable ; ac'hoel : d'an nebeutañ ; paelañ, c'hwezhiñ : paelañ, c'hwezhañ ; neozh : koulskoude ; sakod : godell, fiched ; a-c'houde : abaoe ; dalc'hbec'h : dalc'hmad ; talviñ : talvezoud ; dielfennadur renkad : analyse de classe ; blankoù : gwenneien ; gouied : gousoud ; taosou, talloù : impôts ; labourision : labourerien ; dreist-profitoù : super-profits ; politikerezh emgastiz : politique d'austérité ; mouezhiadeg : élection ; é weled : o weled ; Henneol : Here ; ar : war ; bewiñ : bewañ.

KOMANANTIT DA

b/ POBL VREIZH

Ar gelaouenn bolitikel nemeti e brezhoneg penn-da-benn
B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez

Chomlec'h

a gass e gomanant :

boutin : 20 L (1)

Skoaz : 30 L pe ouzhpenn (1)

Estrenvro : 30 L (1)

Amañ an arc'hant :

dre chekenn-bost (1)

dre vandat-lizher (1)

dre chekenn-vank (1)

C.C.P. RENNES 2746-79

(1) Diverki ar gerioù na servijont ket

Jonkour

Brudet eo Ar Folgoad abalamour d'e bardon bras : eno n'eus hanw ebed kén, n'eo ket eus Salaün ar Foll, med eus Per Jonkour. Nemed, ma'z eus e-leizh a do kredif e oa douget hennezh gant ar Spered Santel, e soñjont iwe ez eo graet hemañ gant an diaoul kentoc'h. E Bro-Leon, ar vro santel, douar a veleñ, e vez kavet da Jonkour daou si : bezañ modern war dachenn e vicher mestr-skol, ha sossialist war an dachenn bolitikel. Ur penn brell... ur strewer kaoc'h, «an heni a zeu ar gwallskwer gantañ». Setu d'an nebeutañ... pwezhañ ar Fered Ploermel, rag, tud ar vro, int-i, ez eo kroget o spered da chañch evel-kent !

Bez e oa Per Jonkour rener ur skol brevez e Plou-Zenel. Aet niver ar plassoù war zigresk eno, diwar digresk heni ar skolidi, e c'houlennas Jonkour bezañ kaset lec'h-all. Mad e oa kement-se dehañ e-unan, ha d'e genvreudeur iwe. Hag er Folgoad just a-walc'h ez eus ur plass libr. Goulenn a ra Jonkour ar plass : sur e vo roet dehañ, n'eus kudenn ebed. N'eo ket figus a-hend-all. War ar vicher ema 20 vloaz zo dija, 17 aneho evel rener-skol. Rebec'h ebed d'ober dehañ : ampart eo war e vicher, hag akuit. Nac'h a raer ar plass outañ koulskoude. Pe, kentoc'h, daoust ma'z eo bet degemeret Jonkour en ti-skol e-pad ar vakañsoù, diskouezet e glass dehañ hag all... a-daol-trumm, da zeiz, digor ar skolioù, e harzer outañ a vont ! e-barzh an ti-skol. Ha piw eo an heni a harz ? Kenvreuriezh Fered Ploermel, hag a zo e penn ar skol, ha perc'henn war an ti-skol iwe.

Abaoe ne vez ket aotreet Per Jonkour da vont e-barzh Skol Fered ar Folgoad.

Lakaet he deus Kenvreuriezh Lamennais (hanw all Fered Ploermel) rener eskobtiel an Deskañs Katolik da chom heb reñf e garg da Jonkour. Eizhteiz a-raog digor ar skolioù, ez eo bet lakaet an afer etre daouarn ar sindikad CFDT (m'ema Jonkour e-barzh). Kâer zo bet ober. n'eur deuet a-benn da gaoz emglew ebed, ken divrall, ken aheurtet m'eo chomet ar Kenvreuriezh : d'he meno, «ewid mad ar skol katolik» ez eo arabad diskutiñ. Setu e tleer assantiñ gweled ar gwir d'al labour, bresset, ewid brassañ gwall al labourerion. Penaos hiziw an deiz c'hoazh, e c'hell ur genvreuriezh -ha n'eo ket implijer ar vistri-skol- herzel ouzh

LEVRIOÙ BREZHONEG TI GIRAUDON

30, straed Keranpont
22300 LANNUON

Pg. 35 04 90

MAO-TSE-TOUNG ...

Ewidomp-ni pobloù ar C'hwez-h-kogn : hag Europa ar C'hornog, gouied a raomp ervad penaos ne vo daskoret dimp hon din hon istoer, hag ar gwir d'en em ren hon-unan trema hon amzer-da-zoned, nemed ha pa vo bet diasezet ar sossialism en hon bro hag en-dro dehi. Setu ase ar gentel a c'hellomp tenniñ ag istoer savedigezh Sina newez. N'hellomp ket, ni Bretoned, ober gwellañ meuleudigezh d'ar President Mao-Tse-Toung hag a zo aet «trema Doue», herwez e gomzoù-efi e-unan.

R. ABALÉA

K'liched Pobl Vreizh

NOTENNOÙ

ar, diàr, diàr-benn : war, diwar, diwar-benn ; enta : eta ; trema : war-zu ; boud : bezañ ; ged : gant ; erbed : ebed ; doc'h, do-c'himp : ouzh, ouzhimp ; marse : martese ; gouied : gousoud ; minorelezh vroadel : minorité nationale ; é chomel : o chom ; daousto da : daoust da ; dalbec'h : dalc'hmad ; gwraet : graet ; digempoues, ad-kempouesiñ : déséquilibre, déséquilibrer ; -ion : -ien ; labourision : labourerion ; ar maesoù : ar maesoù ; diskoueziñ : diskouez ; a-werso : abaoe pell zo, pell 'oa ; a-c'houde : abaoe ; etrede : etre-zo ; gwezh-arall : gwechall ; serc'h : concubine ; e-mesk : e-toues, e-touesk ; magiñ : magañ ; ar blé : ar bloaz ; kemm-ouzh-kemm : réciproquement ; neusen : neuse ; daskoriñ : restituer ; sinisañ : siniser (faire devenir Chinois) ; Sinaad, Sinais : Chinois (sg), Chinois (pl) ; ag, a : eus ; degoueziñ : istor ; circonstances historiques ; dibarded : originalité, spécificité ; neozh : koulskoude ; istoer : istor ; meuleudigezh : éloges.

ar Foll

unan aneho a labourad ? Dre ma c'hoarvez an traoù e-barzh an Deskadurezh Prevez an heni eo ? Pe dre ma c'hoarvezont, e Breizh ? Pe ewid an daou abeg war-un-dro ?

Ha n'eo ket echu c'hoazh. Ur penn fall eo Jonkour, mennosioù fall ennañ. Skrivet en deus ul lev'r o tiskouez splann pegen fall, brein zoken, eo deuet da vezañ sistem ar skolioù. Gwashoc'h zo : difenn a ra Jonkour al labourerien ; stourmet en deus, e-diabarzh e sindikad, ewid miroud ouzhan Deskadurezh Prevez a skarzhañ e maes ar skolioù implijidi na oant ket mistri-skol, petra bennag ma oant bet skarzhet dija gant renerien-skol zo. Pessort skolioù ? Re Frered Ploermel ! Ma : re zo re. Red e oa kaoud an disober diouzh Per Jonkour, diouzh e «ideologiezh» (bet zo bet graet gant ar ger-mañ). Amañ neuse e weler bresset ar «gwir da soñjal» hag e tistroer, trumm, d'ar Grenn-Amzer. Peur e vo stlapet Jonkour e-kreis an tantad, war blassenn Ar Folgoad ?

Petra 'vez graet eus tud evel ar Frered-se ? Obskurantisted. N'emaint ket gant o zaol kentañ. E skolioù zo, e Brieg, da skwer, (lec'h eo chomet ar bedenn un dra red, evel-just), e vez spiet ar vugale pa vezont gant o amzer vak, ha beteg e diavaes ar skol ; klasket e vez c'hwen e-barzh loeroù ar vistri-skol a vez bet kavet ez int

«pennoù fall». Setu ase doareoù Kenvreuriezh Lamennais. Ur Genvreuriezh diasezet mad e Tahiti iwe, da lâred eo, en ur vro lakaet da goloni evel Breizh. Hag-efi ne vez ket harpet ar golonisation gant tud sort-se pa fell deho chom mestr war sperejoù an dud er broioù chomet 'war lerc'h ? Hag amañ e Breizh, e-kichen, afer Jonkour, ez eus unan all, skwerius iwe, heni Blogoneg.

En ur vanifestadeg savet ewid harpañ Jonkour e Kemper, e c'helled lenn war unan eus ar skritelloù : «Nann ! a lavaromp da c'halloud ar C'henvreuriezh er skolioù». Gant ur slogan sort-se e teuer en-dro d'ar c'hantved tremenet, emit-hu. Daoust hag emaomp war-lerc'h eus ur stourmad amañ e Breizh ? Martese, med pa groger da stourm, eh adtaper buan an dilañs, ha kroget eur da stourm. Chafichet eo dija sperejoù an dud : e-toues kerent ar vugale ez eus bet meur a heni o nac'h mont a-eneb da Jonkour. Harpet eo bet hemañ gant e-leizh a dud : 600 a isili eus an Deskadurezh Prevez o deus graet grev netra nemed e-barzh korn-bro Brest d'ar 17 a vis Gwengolo. Taolit ewezh, Frered ker ! Ne chomo ket ho mennosioù war ho lerc'h. Ema Breizh o treñf.

Per ar FIOC'H

Klitch Pobl Vreizh

Un hañwezh e Breizh

Nag a «gultur» da werzhañ e-pad an hañv 1976 e Breizh ! Ha pebezh kultur ! Moc'hach an a-liessañ... Breizh a-bezh o vont da dachenn-foar e-pad an hañv... Breizh o sellet outi hec'h-unan evel ma oa 100 vloaz zo : Gouelioù Meur Kernew (ur mirdi bew, evel ma lavare, splann, unan eus an aoserien), an dornadegoù mod-kozh, ar festoù-nos gis gwechall, setu ase peadra da seblañ Breizh, di-zahjer. Hag e vez gwelet ar Vretoned, re an diavaes-bro dreist-oll, o vont sod gant sort skeudennoù eus Breizh kozh, ur Vreizh aet da get (an heni a zo bet diskouezet gant P.J. Helias en e lev'r *Ar Marc'h Ourgouilh*, m'en deus dastumet un tamm braw a vrud hag a... wenneien diwarneñ, diriski kær). Talvezoud a ra sort gouelioù da enkanñ penaos ez eo aet da anaon ar Vreizh-se, ha pa vez roet «buhez» dehi en-dro, n'eo nemed ewid degass liw-estren, kousto pe gousto ; folklorach penn-da-benn...

Aes a-walc'h eo d'un den kompren penaos ez eo sort gouelioù ewid ar Vretoned ul lid interamant, tra kën : ewite ez eo chomet a-sav o c'hultur gant gwiskamantoù un XIX^{ed} kantved, gant an dornadegoù graet ga'r freilh, gant an eost medet gant ar falz ; ewite ez eo bet marvet Breizh pa'z eo bet chafichet a-grenn ar vuhez war-ar-maes gant kemmardur meur ar bloavezhioù 1950. Dahjerus-tre eo sort gouelioù war dachenn an ideologiezh, hag ez int kilstourmer a-grenn, peogwir e weler, diwarne, pobl Vreizh kaset d'ar vered, ha Breizh lakaet da vad e-barzh an tremenet.

Med bew eo pobl Vreizh, setu, ha bew-tre : diwar ar sondajoù bet graet c'hwec'h mis zo ez eo bet lakaet anad kement-se... Hag e vez savet e Breizh gouelioù all : melezeur gwirion prederioù pobl Vreizh a-vremañ eo ar re-mañ, ha diskouez splann a raont penaos e c'heller luskat ur sewenadur bew, da lavared eo unan gouest da emdroñ.

Taolomp ur sell war daou ouel bet savet e Breizh an hanv-mañ : disheñvel int o-daou, med bez'ez int evel mein-harz o tiskouez an hent e tleer mont gantañ mar venner bezañ araokour ha kennig d'ar Vretoned boued spredel yac'h ha leun a vagadurezh, boued o roiñ an tu dehe d'ober ur c'hresk newez evel pobl.

Bez zo bet da gentañ, e kreisig-kreis ar Vro-C'hall, en Hede (etre Roazon ha Sant-Maloù), ur festival ma vez graet war e dro, abaoe tri bloaz bremañ, gant Hedeis ha tud ar c'horn-bro, diwar lusk korollarvest C'hoariva Estier-Libault. Bez e vez kafe-teatr gant pezhioù digor war deatr Europa (Arrabal, Federico Garcia Lorca), gant un abadenn-displegañ barzhonegoù eus ar Grenn-Amzer, sonadegoù sonerezh kelteg (Strollad An Triskell), furlukined, sigoterien, tuferien tan war an straedoù, ha dreist-oll an arvest *Tristan hag Isold*. Bez e c'hell pobl Vreizh, gant un sort program, parañ he daoulagad war ar bed a-bezh, heb tremen dre ar c'hultur gall ofisiel ; diskouez a ra programoù sort-se peheni eo ene ha santidigezh ar Vretoned o'n em zigoriñ d'ar bed-oll. Ollvedel eo deuet Kultur Breizh da vezañ, ha n'eus ket aneñañ ur restach didalvoud eus ar «sewenadurezh c'hall» : bez ez eo ur c'hultur ken dibar hag heni Bro-Alamagn, pe heni Bro-Iwerzhon, pe heni... Bro-C'hall.

E goueled ar vro, e Kastell-Paol, ez eus bet ur festival all, disheñvel, med dehañ ar memes sperezh. N'eo ket tud a vicher eo a oa o kass hemañ en-dro, med stourmerien, harpet gant un nebeud strolladoù, amatourien aneñ pe get. Daou vis, Gouere hag Eost, en deus padet ar festival. Unan liessort-kenañ eo bet gant c'hoariva (ur grouadelezh deus ar c'hentañ, gant Mikael Gestin, diwar gontadenn c'h-Grimm, *Un aval ruz*, hag iwe kompagnunezh Bro-Saks, ha c'hoazh, ar *Barzhas-Breizh*, savet gant Teatr Poblel Breizh ; bez 'ez eus bet iwe, sonerezh breizheg (gant ar strollad *Nevenoe*, ha *Manu Lannhuell*, aneñañ ur sonaosour ampart-kenañ) ; sonerezh klassel iwe, ha barzhoniezh (gant ar skipailh *Bretagnes*, kaset en-dro gant *Paol Keñneg*. Bez e oa c'hoazh stajoù artiselezh digor d'an oll (staloù gwiaherezh priajoù, binvioù-sonañ), diskouezadegoù (tresadennoù bugale, fotoioù, liwadurioù...). Un dibab kær, e gwirionez. Berzh en deus graet festival kentañ Kastell, ha lakaet en deus anad penaos ez eo publik Breizh unan gouest da grouiñ. Ur publik krouer, ur bobl varreg da grouiñ : setu pezh zo bet gwelet e Kastell. Red eo avad kaoud kred e-barzh skiant arzel hag e-barzh santidigezh an «disterrañ» eus ar Gastell. Neuse ne vo ket graet «Gouelioù folkloer» ; neuse e vo doujet ar publik, ha pa vefe touristikel, hag e vo roet an tu dehañ da zigoriñ e sperezh, da dañva dour yac'h eienenn ar Gened, ha n'eo ket roiñ dehañ c'hoariva da gusumiñ eo e vo graet.

Diwar festival Hede, diwar festival Kastell, e weler gant pessort hent e tleer mont. Bez e tleer sevel pemp, deg, ugent festival sort-se e Breizh. Arallekaet ha koloniset evel ma'z eo, gant morzholiadegoù ar bruderezh gall ha kapitalist ouz he flastrañ, ema pobl Vreizh, hiziv an deiz, o c'hortos e vefe kennig dehi boued yac'h, ha n'eo ket moc'hach (Huet Offret, pe dornadegoù gis gwechall, pe dilennadenn Miss Aber...). Ema an dispac'h kulturel war wel.

R. ABALEA

NOTENNOÙ

mirdi : musée ; aoser : organisateur ; enkanñ : proclamer ; liw-estren : exotisme ; lid : cérémonie ; chomet a-sav : arrestet ; kemmardur meur : la grande mutation ; kilstourmer : réactionnaire ; melezeur : milouer ; preder : souci, préoccupation ; sewenadur : culture ; sewenadurezh : civilisation ; emdroñ : évoluer ; mein-harz : bornes ; araokour : progressiste ; koroll-arvest : ballet ; un abadenn-displegañ : un récital ; Ar Grenn Amzer : le Moyen-Age ; sonadeg : concert ; furlukin : bateleur ; sigoter : jongleur ; arvest : spectacle ; santidigezh : sensibilité ; ollvedel : universel ; dibar : original ; stourmer : militant ; krouadelezh : création (sur le plan artistique) ; sonaosour : compositeur ; gwiaherezh : tissage ; priajoù : poterie ; tressadenn : dessin ; skiant arzel : le sens artistique ; eienenn ar Gened : la source du Beau ; kusumiñ : consommer ; arallekaet : aliéné ; morzholiadeg : martèlement ; dilennadenn : élection.

AR FALZ

kelaouenn drimisleg an Emsav diasezet gant Yann Sohler, bodet ennañ skolaerien ha kelennerien Vreizh a-du gant ur skol vreizheg ha laik gwirion
Lennit Ar Falz ! Komanantit d'Ar Falz !

(30 L ewid 6 niv.).

AR FALZ, Str. Kan-ar-Gwez — 29245 PLOURIN-MONTRouLES
KRP 430-20 H ROAZON

AL LIAMM

ar gelaouenn nemeti o roiñ, 6 gwech ar bloaz, barzhonegoù, kontadennoù, pennadoù a beb sort ha keleier
80 pajenn e peb niverenn - Rener : Ronan Huon
KOMANANT : 35 L — Studierien : 25 L
Teñzorier-merour : P. Le Bihan - 16, rue des Fours-à-Chaux
St-Servan 35000 St-Malo - CCP 5349-06 Paris

KOMANANTIT DA LE PEUPLE BRETON

E galleg flour penn-da-benn

B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez

Chomlec'h

A gass e gomanant :

boutin : 20 L (1)

Skoaz : 30 L (1)

Estrenvro : 30 L (1)

Amañ an arc'hant :

dre chekenn-bost (1)

dre vandat-lizher (1)

dre chekenn-vank (1)

C.C.P. RENNES 2365-76

(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

YSGOL GLAN CLWYD : UR SKOL OLLGEMBRAEG E LLANELWY (Kontelezh Clwyd, e norzh Bro-Gembre)

E BRO C'hlas an AEROUANT RUZ

Llanelwy zo Sant Asaph, e saos-neg : n'eo ket stank kartennou Bro-Gembre ma vez kavet an oll hanoioù e kembraeg warne. Ha koulskoude, na pegen pell, ez eo aet Kembreis en hon keñver war dachenn ar yezh ! Tud Kembre n'int ket di-zesk war o yezh, evel m'eo ar peb brassañ deus ar Vretoned a oar brezhoneg : e 1588 eo bet troet ar Bibl e kembraeg, gant William Morgan. Er c'hontrol eus ar pezh a c'hoarvezas amañ war an douar bras, ma chomas Breizh feal d'an Ilis katolik roman, ez eas Kembre da heul an Dissivoud. Gwell-a-se ewid o yezh ! Rag, tra ma chome ar Bibl ul levr berzet ewid ar Gatoliked, e teuas da vezañ ar gwir levr-deskiñ ewid an oll bobloù deuet da vezañ protestant da heul o friñsed. Adaleg an XVIII^{ed} kantved e voe graet skol en he yezh da bobl Gembre, en ur mare ma chome di-zesk a-grenn al lodenn vrassañ eus pobloù Europa.

Brudet eo hanw Griffith Jones e Bro-Gembre. Hemañ, ur bugul aet da bastor, a savas ur strollad tud hag en yae d'ober skol, tri mis en ul lec'h, tri mis all en ul lec'h all, a gorn-bro da gorn-bro. Desket ez eus bet evel-se da gant milieroù a vugale hag a dud krenn lenn ar Bibl e kembraeg. E-pad 25 vloaz (etre 1736 ha 1761) e redas Griffith Jones hag e ziskibien dre Vro-Gembre a-bezh, o teskiñ d'o c'henvrois lenn ar yezh a gomzent, e-ser roiñ dehe da c'hoùd, evel-just, peheni 'oa kelennadurezh ar Bibl, o ful

kentañ o vezañ kennig dehe penaos saveteiñ o eneoù !

War-dro bloawezhioù diwezaf an XVIII^{ed} kantved e voe savet an Ysgolion Sul (Skolioù ar Sul) : pa vese achu an ofissoù, e vese graet skol e kembraeg, yr ysgol sul... Evel-just, n'eo ket bet tizhet an oll dud na gant stajoù Griffith Jones na zoken gant an Ysgolion Sul. Koulskoude, na pebezhañ lañs o deus tapet Kembreis en hon keñver ! Setu perag ez eo bremañ yezh Kembre kalz muioù h'priset, enoret ha lennet eged hon brezhoneg-ni, daoust ma n'eus ket kement-se muioù h'a dud o c'housoud kembraeg eged Bretoned o c'housoud brezhoneg, da lâred eo ur 700 000 a dud, pe war-dro.

Diwezecheg eo darn deus hanoioù al lec'hioù, ar straedoù hag a-lies e vez gwelet ar c'hembraeg a-raog ar saosneg. Kelennet e vez ar c'hembraeg er skolioù. Perc'hennet eo ar re-mañ, red eo lâred, gant ar c'hontelezhioù, ha n'eo ket gant ur Mererezh kreisennet e Londres. Ouzhpenn-se, bez ez eo Kembre, es-ofissiel, unan eus broadoù Breizh-Veur dehi un toulladig frankisoù munud... Med arabad krêdiñ e tremen Kembreis gant un diwezechegzh, forzh pegen kempouezet e c'hell bezañ (med kempouezet n'eo ket, forzh penaos). Nann, felloud a ra da Gembreis kaoud skolioù ha skolachoù ollgembraeg. Ha deuet int a-benn da gaoud : seizh zo anehe e Bro-Gembre a-bezh. Evel ma lavarfe un den : seizh lisse e Breizh ma vez kelennet peb tra enne e brezhoneg...

Emaomp o huñvreal ? N'emaomp ket ! Nemed e Kembre eo emaomp, n'eo ket e Breizh ! Ewid c'hoazh !

E Llanelwy ez eus unan eus ar skolioù ollgembraeg-se : Ysgol Glan Clwyd a raer anehi, da lavared eo : Skol Glann (ribl) ar stêr Clwyd (Bez ez

eo Clwyd hanw ar gontelezh hag heni ar stêr). Ur gêr vihan eo Llanelwy, evel ar C'hastell-Newez, mar karit. Bemdez eta e vez kaset di, gant otokirri, 1 060 a skolidi, dehe etre 11 ha 18 vloaz. N'eo tamm ebed ar skolaj-se unan prevez : ofissiel eo ; paeet e vez peb tra n'eo ket gant kerent ar vugale, med gant kontribuabed ar c'horn-bro. Heñvel-mik eo ar skol-mañ ouzh n'eus forzh peheni e Breizh-Veur, nemed pa'z it tre, n'eo ket saosneg eo a glewit, kembraeg ne lâran ket... Kaset e vez ensellerien, evel-just, da selled ouzh doarioù-kelenn ar gelennerien pa vezont war o micher. Darn eus ar re-mañ a nac'h bezañ 'ensellet' e saosneg, setu bremañ e vez kaset muioù h'mui a ensellerien o c'housoud kembraeg.

E Llanelwy ez eus ur c'helenner, an Aotrou Smith e hanw. Ur Saos penn-kil-ha-troad eo. Genidig eo eus kontelezh Kent hag aet da gelenner galleg. Ur wech e oa o selaou ar skingomz, hag eñ o kleded distagañ ur yezh n'anavezet tamm ebed : kembraeg e oa. Deuet eo tamm-ha-tamm da c'hoùd e oa eus ar c'hembraeg, hag eus Kembre, hag eus Kembreis : gouvezet en deus war-un-dro e oa bet kuzhet outañ, evel ouzh e-leizh a Saoson a volentez vad, piw ha petra a oa oc'h ober ar Rouantelezh Unanet (United Kingdom). Gouvezet en deus e oa bet sujet e-leizh a bobloù hag a vroadoù gant Rouaned Bro-Saos, ha n'eo ket hebken er broioù pell hag en tu all d'ar mor, med e-barzh inisi Breizh-Veur ive...

Hag ez eo aet an Aotrou Smith beteg penn : deskiñ kembraeg en deus graet, goulenn bezañ hanwet e Bro-Gembre, ha dimeziñ gant ur Gembraedes. Hag ema bremañ o kelenn galleg e kembraeg en Ysgol Glan Clwyd !

Bez ez eo ewitañ Bro-Gembre ur vro sujet e dalc'h ar vourc'hisien Saos (hag o c'hevredidi) a zo e penn Breizh-Veur. Gwasket eo Kembre war dachenn ar yezh, war dachenn an ekonomiezh, war dachenn ar politik. Ewitañ n'eus enebiezh ebed etre emgann ar broadoù gwasket hag emgann ar renkadoù. Dre ziouwer a labour en o bro sujet da imperialisted Londres ha da gaptalisted Bro-Saos pinwidig, o deus ranket e-leizh a Gembreis paour kuitaad o bro, en em zisober diouzh o yezh, ha mont da labourad evel darbarerien e usinoù Liverpool, Manchester pe lec'h all, ha zoken, divroañ en tu all d'ar mor... Ema an Aotrou Smith o stourm war dachenn ar c'helenner hag ar yezh : e vicher eo. Med kenstag eo an oll stourmoù.

Bez ema Llanelwy a-c'haoliad war daou gorn-bro : en norzh hag er reter eus ar gêr-mañ eo gwall digembraet an dachenn ; war-zu ar c'hreisteiz er c'hontrol, ez eo bew spontus ar yezh. E skolaj Llanelwy e kej assambles eta bugale tud vunud ar menezioù, kembraeg gante a-viskoazh ha bugale tud o chom e kêrioù bihan ar c'horn-bro all, bet desket kembraeg gante dre youl, ha deuet c'hoant dehe roiñ un deskadurezh ollgembraeg d'o bugale. Gant ar skolaerien eo e vez kaset bugale ar menezioù da skolaj Llanelwy, rag du-se ez eo douget d'ar c'hembraeg an darn vrassañ deus ar skolaerien hag e raont gantañ, ar muiañ ma c'hellont, en o skolioù kentañ (Ollgembraeg eo lod deus ar re-mañ ive).

Ewid doare, n'eo ket gwall nec'het an Aotrou Smith gant ar saosneg, nag e genvreudeur kennebeud. Forzh penaos, desket e vez saosneg -e kembraeg evel-just-e Llanelwy. «Perag eme an Aotrou Smith, bezañ nec'het gant yezh ar Saoson ? Ne c'hell ket ur C'hembread yaouank chom heb gousoud saosneg, peogwir ema hemañ ar mestr e peb lec'h. Gant ar c'hembraeg avad, ha tapet gante un deskadurezh uhel er yezh-se, e teuo Kembreis yaouank da vezañ tomm ouzh o bro muioù h'mui. Diwezatac'h e nac'hint gweled anehi sujet da imperialisted Londres hag aloubet gant an douristed Diwezatac'h e kemerint etre o daouarn amzer-da-zont o bro».

Peb tra e kembraeg e Llanelwy neuse. Nemed ar jedoniezh hag ar fisik. Ha c'hoazh : graet e vez taolioù-arnod amañ ive... A-wechoù e c'hwit an taol : pa ne vez ket gwall-varreg ar skoliad-mañ-skoliad war ur yezh bet tapet gantañ re newez 'vez, e vez red gerwel ar gerent, ha kass ar c'hrennard d'ur skolaj saosneg. Med sort c'hwitadennoù ne c'hoarvezont ket a-lies. A-wechoù ive, a-gaouadoù, e vez kledet krennarded zo o komz saosneg, a-ratozh-kàer, ewid ober an heg, kement ha diskouez n'int ket yaouankisoù prest da «blegañ» ken braw-se d'o zud pe d'o c'helennerien ! Piw n'eo ket bet c'hoarvezet kemendall gantañ en o oad krenn ? Sin vad kentoc'h eo un sort emzistaol, ur wech an amzer !

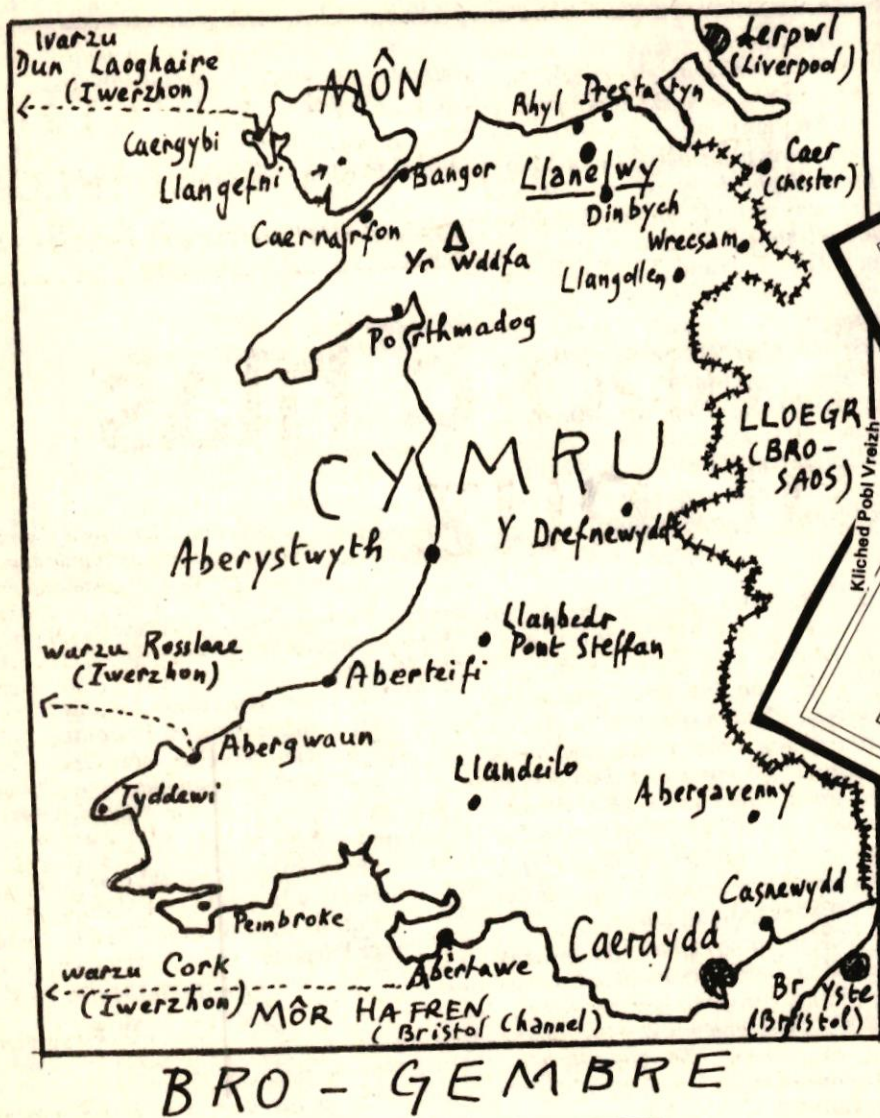
Llanelwy : ur skol ollgembraeg hag ur skol bobleg war-un-dro. Tamm ebed ur skol ewid bourc'hisien snob.

Evel-just, forzh pegen bras eo al lañs bet kemeret gant Kembreis war dachenn ar yezh, war dachennnoù all : sossial, ekonomikel pe bolitikel rik, n'int ket kalz avañsetoc'h egedomp. Ha setu perag, en desped d'ar berzh a ra du-se ar stourm ewid ar yezh, e oa red da Gembreis zo sevel ur strollad o kennig un dielfennadur klok eus sujidigezh ar vro : Cymru Goch eo hennezh.

ROLL-GERIOÙ

Dissivoud : Réforme ; berzet : interdit, prohibé ; bugul = mes saer : berger ; enseller : inspecteur ; gouvezet = gouezet, goulet ; kevredad (-didi) : alié(s) ; kejañ : se rencontrer ; emgann ar broadoù, ar renkadoù : lutte des nationalités, des classes ; darbarer : manœuvre ; kenstag : connexe, qui va ensemble ; ewid doare = war a seblant, fesson : apparement ; jedoniezh : mathématiques ; un taol-arnod : un essai, une expérience ; ewid ober an heg : par provocation ; emzistaol : réaction, réflexe ; dielfennadur : analyse ; klok : complet.

GERIADURIG BREZHONEG-KEMBRAEG

Kembre : Cymru ; kembraeg : cymraeg ; bro : gwlad ; glas : glas ; ruz : coch ; saosneg : saesneg ; Saos, Saoson : Sais, Saoson ; skol, skolioù : ysgol, ysgolion ; Breizh : Llydaw ; brezhoneg : llydaweg ; yezh : iaith ; ilis : eglwys ; levr : llyfr ; mad : da ; yec'hed mad : iechyd da ; fall : drwg ; yaouank : ieuanc ; kozh : hen ; deskif : dysgu ; pobl : pobl ; hanw : enw ; mis : mis ; lenn : darllen ; diwyezheg : dwyieithog ; newez : newydd ; menez : mynydd ; bezañ, boud : bod ; mab : mab ; merc'h : merch ; tad : tad ; mamm : mam ; mintin, beure : bore ; hiziw : heddiw ; nos : nos ; fenos, henoazh : heno ; deiz, de-

wez : dydd ; bemdez : bob dydd ; kelenner (aotrou) : athro ; darn : darn ; gant, ged : gan, gyda ; ema al levr ganin(-me) : mae y llyfr genyf(-i) ; enes, inisi : ynys, ynysoedd ; kennig : cynnig ; bras, meur : mawr ; bihan : bach, bychan ; ti : tŷ ; mor : môr ; dour : dŵr ; kig moc'h : cig moch ; breur, breudeur : brawd, brodyr ; c'hoari : chwarae ; c'hoar : chwaer ; bara amanenn : bara 'menyn ; ene : enaid ; korf : corff ; sossialism : sosialaeth ; unan : un ; daou, diw : dau, dwy ; tri, teir : tri, tair ; pewar, peder : pedwar, pedair ; pemp : pump ; c'hwec'h : chwech ; seizh : saith ; eizh : wyth ; naw : naw ; deg : deg.

Kilched Pobl Vreizh

Bec'h

AIDEZ VOS
ENFANTS A PARLER
FRANCAIS

ICI ON PARLE
FRANCAIS

FAITES VOTRE
DEMANDE EN FRANCAIS

SANS LES ECOLES
LE FRANCAIS
EST FOUTU!

d'ar galleg!

Bez ez eo ar Frañs ar binwidikañ eus Stadoù Europa, goude an URSS, ewid ar yezhoù a gaver enni...

Siwazh ! N'eus nemed ar galleg kement hag a gont. Ar parlantoù all zo mad da blantañ war ar bern teil. Gwazh-a-se d'an neb a ra gant ur yezh all war zouar Frañs. N'eus nemed un diskoulm : en em zisober eus an truilhoù-se a vez graet brezhoneg, euskareg pe okitaneg... anehe, ha gwiskañ an abid a-fesson nemetañ : ar galleg bras.

Med siwazh adarre ! Pa'z it en tu all d'ar mor, e Breizh-Veur da skwer, pe en USA, eno ema ar saosneg ar mestr. Tammou galleg 'vez komzet er C'hebeg, hag iwe er Louisiana war zouaroù an USA.

Ewid Haby hag ar Chirac kozh, ez eo an tammou galleg-se bruzhunoù prisius-murbed. Ha setu perag e vez graet ton da dud ar Louisiana, hag e vezont aliet da gomz galleg, da sevel skolioù galleg, da zeskiñ galleg d'o bugale. Emain 500 000, pe war-dro hag

en-dro dehe ez eus ouzhpenn 200 000 000 a dud oc'h ober gant ar saosneg...

Ewid pennoù bras ar Frañs, piw bennag a gomz galleg a zo evel staget tamm-pe-damm ouzh ar Frañs. Ar frankofoni 'vez graet eus se : p'ema ar saosneg o c'hounid tachenn bemdez, e sant paotred ar galleg penaos ez eo red dehe stourm kaloneg ewid miroud ouzh yezh Racine ha Gide a goll tachenn...

Ma ! Neuse, Bretoned ha brezhonegerien : yezh ewid yezh, lavaromp d'hon tro :

Anes kaoud skolioù
e varwo ar brezhoneg !

Sikourit ho pugale
da gomz brezhoneg !

Amañ e vez komzet brezhoneg
Grit ho koulennou e brezhoneg !

Ya. Bec'h d'ar brezhoneg !
Mil boent eo !

SIMINALIOU R. BRISACH

Greunvaen ha mein all

An Oriant : 72, Str. M^{al} Foch - 64.58.80.

St-Maloù : Kreisenn Kenwerzh Bellevue - 56.60.89.

Kemper : 17 ter, Str. Uhel Lokmaria - 95.26.18.

Skrivit (e brezhoneg), ma vo kaset deoc'h
titouroù ewid netra

Da feiz hon tadoù kozh
Ni paotred Breizh-Izel
Ni 'zalc'ho mad ataw !

Huchal se gant an eskob
Lefebvre ? Eskob an «Urzh Ne-
wez», harper an «urzh a zo o ren e
Bro-Arc'hantina», ema ar Lefebvre
e soñj sevel ur prioldi e Lann-Valae
(Lanvallay), damdost da Zinam.
Piw an diaoul eo ar Lefebvre
daonet-hont ? Ur pab newez ewid
an «Action Française» : evel ho-
mañ e nac'h Lefebvre degemer
kement a zo mad e-barzh an
Dispac'h Gall. Da bessort Ilis ema
Lefebvre o klask roiñ buhez
en-dro ? Da Ilis an Tad Maner, a
strewe ar spont diragzañ. N'o deus
ket ankouaet «Hon Tadoù Kozh» e
vese graet aon dehe gant lavaren-
noù sort-mañ : An ofer'nn
Pe'n ifern !

Ped ha ped, e-mesk ho
kenvrois, zo bet spontet gant
beleien a sort gant Lefebvre, o
terc'hel hon tud kozh, paour ha
di-zesk, dindan o beli ? Ped ha ped
zo bet, hag a zo c'hoazh, arallekaet
ha prest da votiñ dalc'hmad ewid
re an tu dehoù, ar «Re Wenn»,
ingal, peogwir e vese graet «bugale
an Diaoul» eus ar «re Ruz» ? Hag
evel ma lavar Lefebvre «ne vez ket
graet kaos gant an Diaoul».

Meur a Vreizhad -ha gwazh-
a-se d'ar Lefebvre- eo deuet e revr
da vezañ ruz, deus gwenn ma oa,
ha n'o deus aon na rag an diaoul
na rag Doue. Memes «tud a
religion» eo deuet o revr da ruziañ :
biskoazh kemend-all !

Evel-just, na pegen aes e oa an
traoù kent ! Ar re ruz d'an ifern,
ar re wenn d'ar Barados ! Plijoud a
rafe d'ar Lefebvre lakaad un
nebeud re da rostañ war an tantad,
mechañs.

Bez e ouie hon tud kozh en em
zigoll evel-kent ! Ha farsal diwar-
goust ar veleien :

Dominus vobiscum !
Koue'et 'n aotrou person ba'n dour domm !

Ma breudeur ha c'hoaresed kristen
Sellit doc'h ma c'hof ha grit penijenn !

Un 'oa kure, un 'all 'oa Pab
Ha 'n h'ni all 'oa un inossant 'vel e dad !

Pour chanter Veni Creator
Il faut une chasuble d'or...

Soñj o deus bet dalc'het ar
vicherourien penaos eo bet ar
veleien e-pad pell, harperien ar
vourc'hisien, ha bourc'hisien o-
unan, o vevañ braw diwar-goust
c'hwes ha labour ar broletaerien :

«J'avais remarque comme
tout le monde, qu'en l'attente
de la «vie éternelle» dont les
curés parlent beaucoup sans
en rien connaître, ils ne font
point fi des plaisirs de la terre
-spécialement de la bonne cui-
sine et du bon vin. Sans comp-
ter qu'ils passent pour bien ai-
mer l'argent».

Emile Guillemin
La vie d'un simple

Forzh pere eo kredennoù
Lefebvre, ar pezh a vez gwelet
ervad eo e ro dorn d'ar re washañ
zo e-mesk ar gilstourmerien.

Beleien zo, evel ar c'hure
Krogenneq en Amzer ar Bonedoù
Ruz, evel Camillo Torres en
Amerika ar C'hreisteiz, o deus
gouiet dibab o c'hostezenn : heni
ar re baour hag ar re wasket.

N'eo Lefebvre nemed ur fur-
luken. Med n'eo ket ur furlukin
di-zañjer na dinamm. Kristenien
pe tud digristen, red eo deomp
chom war ewezh dirag ur c'hwil
sort-se.

F.M.

- Red eo gweled kudenn ar yezhoù
keltieg en o framm etrevroadel, dreist-oll
e-keñver broadoù gwasket Kornog an
Europ (Basked, Katalaned, Korsis...).

- Gerwel labourerien ar broioù bras
(impalaerour) da sikour ac'hanomp pa
c'houlomp kaoud hon gwirioù broadel ha
sewenadurel.

F. Favereau

An emsaviou keltieg o vont war an tu mad

Tri dewezh kendivis zo bet e kreis mis
Eost etre **Conradh na Gaelige** (Kevre ar
Gouezeleg), **Cymdeithas yr Iaith** (Kevredi-
gezh ar Yezh Gembraeg), **Skol an Emsav**,
dileuridi eus **Ar Falz** ha heniannoù eus ar
broioù keltieg all (Manaw, Kernew-Veur ha
Bro-Skoss). Tri dewezh hag a zo bet
talvoudus ewid anavoud gwelloc'h an
emsaviou all, o doareoù da stourm, ha stad
ar yezh en o bro. Un dra zo bet laketañ
da skwer : aessoc'h eo da Gembraeg kaoud
kembraeg er skol hag er «media» digant
gouarnamant Londres ewid da Iwerzhonis
en o Stad Dieub ! Muioc'hig lañs zo iwe
gant emsav Kembre ! Emsav ar yezh n'eo
ket dinerzh en Iwerzhon koulskoude : Ràth
Cairn, lec'h oa graet ar C'hendalc'h-se, zo
ur Gaeltacht bihan, pseudost eus Dulenn,
350 den o chom 'barzh ennañ, hag a oa
deut eus ar C'honemara er bloawezhioù
30 ; newez zo int kroget da zifenn o gwirioù
ha d'en em frammañ e-barzh ur c'hoopera-
tiv a labour war an dachenn ekonomikel ha
sewenadurel. Ur skwer ewid Iwerzhonis ar
C'hornog, bet dilesket kehidi-all gant
gouarnamantoù Dulenn !

Doare-labour ar c'hendalc'h zo bet un
avañs iwe o tiskouez 'oa moiden da implijout
ar yezhoù keltieg : iwerzhoneg, kembraeg
ha brezhoneg pa oa jubennourien ampart,
petramant a-hend-all saosneg ha brezhoneg
(lod eus ar Vretoned ne ouient ket kær ar
saosneg). A-benn ar wech all zo bet
kenniget gant Gembraeg ober gant binvioù
da droñ raktal eus ur yezh d'eben, evel e
vez graet e-barzh Kusul Rannvro Gwynedd
(Hantnos Kembre). Ur skwer all adarre...

Setu, forzh pegen dishafval ema an
traoù e-barzh peb «rouantelezh» e oa traoù
da zeskiñ ha skiant da brenañ gant an

emsaviou tramor, re Iwerzhon ha Kembre
dreist-oll. Med ne oa ket start d'ar
Vretoned kompren kennebeud ne oant ket
disteroc'h ewid o «breudeur tramor» war an
dachenn sossial hag ekonomikel. Re a-lies
du-hont e chom ar stourm kulturel hebken,
pe broadelour rik. Abaoe ur poulzadig
evelkent int krog da liammañ ar c'huden-
noù sewenadurel ha sossial ha da vont war
an tu mad. Ar mennadoù amañ da heul,
degemeret gant ar C'hendalc'h a ziskouez
an dra-se hag a ziskouez iwe talvoudegezh
an emsav breizhad a zo e penn-araog al
lusk-se.

Mennadoù kenniget gant ar Bodad
Kentañ (eizh a oa etre toud) :

- Diskar ar yezhoù keltieg zo deut da
heul kresk ha krog ar stadoù bras
kapitalour. An nerzhou impalaerour o-deus
distrujet espres-kær ar broadoù keltieg, ha,
da heul, dinerzhet o yezhoù. 'Nes degemer

an tesennoù-se, n'halla ket en emsaviou er
broioù keltieg dont a-benn eus an
nerzhou-diskar a c'hoari eneb o yezh.

- Ar stourm ewid ar yezh zo un darn
vat eus stourm ar bobl er broioù keltieg.
Setu e rank an emsaviou ewid ar yezh ober
un dezrann sklær eus kudennnoù sossial,
ekonomikel ha politikel o fobl. Ar stourm
ewid ar yezh zo darn eus ur stourm
brassoc'h eneb nerzhou dispenn ar stadoù
impalaerour a ren war ar broioù keltieg. An
dra-se ah ay a-du gant ur gevredigezh
reishoc'h ha justoc'h.

- Red eo d'an emsaviou ewid ar yezh
klask, dre bouesañ warne, sikour ar
sindikajoù hag ar strolladoù politikel a
stourm ewid an dieubidigezh vroadel ha
sossial, ha roiñ ur skoazell gritik dehe,
peogwir emaint o klask charañ sichennoù
ar gevredigezh a c'hoari eneb ar pobloù
keltieg.

presidant Cymdeithas yr Iaith
war al leurenn etre daou esel eus
Skol an Emsav

(sk. P.V. Chaplain)

Paperenn ewid goulenn mont e-barzh

Hanw hag hanw-badez

Chomlec'h

Goulenn a ran moned e-barzh

Unvaniezh Demokratel Breizh

D'an (d'ar) 19.....

Sin :

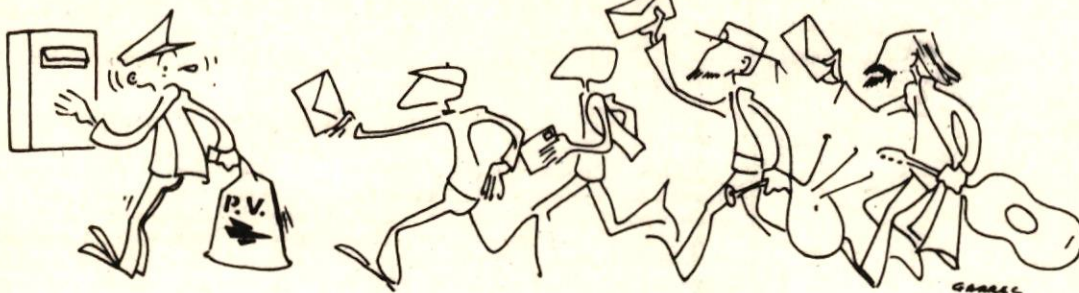
Da gass en-dro
(troc'het pe adskrivet) da

UDB B.P. 304
29273 BREST CEDEX

Lizheroù

TOURISTELEZH

Kenvroad ker,

Laouen on bet o lenn ez eus bet dalc'het ur c'hamp vakañsoù e brezhoneg ewid ar vugale etre 6 ha 15 vloaz (P.V., niv. 80). N'eo ket avad ewid ar wech kentañ. En hañv 1942, e voe bodet un toullad mad a vugale eus tiegezhioù brezhonegerien en un ti e Beg-Meilh, Fouenant, e-pad ur mis kement-se a drugarez dreist-oll (ma 'm eus sonj mau, d'an Itron Marivon Kemere, Kemper. Daou skolæra a rae skol vrezhoneg deho diouzh ar mintin hag a rene o c'hoarioù a-hend-all. Bez ez oa ouzhpenn 12 -martese war-dro 20 a-wechoù aneho. E brezhoneg e oa peb tra. En hañv war-lerc'h e voe graet un taol-arnod adarre hag e teuas da vad iwe. Embannet ez eus bet ur pennad pe zaou diwar-benn ar c'hamp-se, gant luc'hskeudennoù, n'ouson ket re vad e peñsord kelc'h-gelaouenn, n'eus ket keid-all.

Reizh e vefe iwe roñf da c'housoud e oa ur skol vrezhoneg renet gant Kerlann e-pad an daou vloazwez diwezani eus ar bresel e Plistin. N'eo ket heb poan, med a-drugarez d'e garantez vras ewid hor yezh, e teuas K. a-benn d'ober eus ar skol-se unan hag a oa par d'ar re wellañ e n'eus forzh pe yezh dre ar bed.

Kalzig plass a roit d'ar Balestinianed ha Somalied en niv. diwezani eus **Pobl Vreizh**. Kentelius eo a-dra-sur ar sort pennadoù ha red eo deomp digoriñ hon daoulagad dalc'hmad war ar bed tro-war-dro. Med p'hon eus ken nebeud a gelaouennoù gouestlet da draoù Breizh, e kavfen-me gwelloc'h ma rofec'h da vihanañ an 3/4 eus ar gelaouenn da zanevellañ ar pezh a c'hoarvez er vro. Se n'eo ket ur rebech, evel-just, gousoud a ran ez eus kalz labour gant ur gelaouenn evel P.V. Ha plijus e vez lenn brezhoneg ken reizh e-keñver kevreadur (syntaxis).

A wir galon.

A.H.

Ma embannit al lizher-mañ, e karfen na vefe ket kemmet an doare m'eo skrivet. Pe neuse e rofec'h da c'housoud ez eo bet kemmet an doare-se ganeoc'h.

Ya, ganeomp eo bet graet.

Pobl Vreizh

Kenvrois ker,

Karoud a rafemp gousoud ar pezh a c'hoarvez en hon bro war dachenn an armerzh, ar gevredigezh, ar politikerezh hag ar sevenadur. Setu e fell deomp komantit d'ho kelaouenn, seul vui ma'z eo savet e brezhoneg penn-da-benn.

Hetiñ a reomp deoc'h kalon vad ha berzh iwe.

Gant hon gwellañ gourc'hemennoù.

Luc ha Daniel Morvan
93360 Neuilly-Plaisance

Bar s/Seine, 1/9/76

Mignoned ker **Pobl Vreizh**,

Ho pediñ a ran da'm digareziñ mar ne skrivan ket al lizher-mañ e brezhoneg, med, daoust din bezañ staget da studiañ ar yezh abaoe meur a vis zo, gwall ziampart en em santan c'hoazh ewid displegañ deoc'h, difazi, kement a fell din lâred, ha se en ur yezh na zeskere ket ken «buan hag aes» ha ma venn Per Denes.

O tistroñ eus Breizh emañ, lec'h on bet o tremen, un nebeud deizioù vakañsoù. Dipitet bras on bet, ha n'on ket bet ma-unan moarvad. E oan o klask Breizh, ha ne'm eus

kavet nemed touristed; c'hoant 'm boa da glewed brezhoneg, ha ne glewen nemed yezhoù estren a-grenn, yezhoù warne siell an arc'hant bras (alamaneg, dreist-oll). War un niverenn (gozh) eus **Pobl Vreizh**, e skriva ul lenner penaos e oa aet skuizh gant touristed, goloet o chupennoù hag o gweturioù gant triskelloù, BZH-ou, «Breizh da viken» hag all. Bez'emaon a-du, rag, daoust ma n'eo ket bet teurvezet gant ma flanedenn ober ur Breizhad ac'hanon, e kavfen di-zeread pegañ ur pegsun «Breizh Karr» ouzh lost ma gwetur. Ha koulskoude!!! Tro 'm eus bet da doullañ kaos, en un davarn, gant mæer Pont-Aven (ha gant un implijad eus an ti-kêr ma oa oc'h evañ ur banne assambles gantañ). Setu amañ danvez e «brezegenn»:

- N'eus ket eus kudenn Vreizh, mod ebed, dre ma n'eo Breizh nemed ur rannvro eus Frañs, heñvel ouzh ar re all.

- N'en deus ket, eñ, pa oa er skol, klevet hanw biskoazh eus ar skritell brudet «Difennet eo tufañ war an douar ha komz brezhoneg», hag ez eo douget da grediñ penaos n'eus ket bet anehañ biskoazh.

D'e veno, ha pa vefe bet eus ar skritell-se, e vefe bet un dra vad, un dra red, rag, eñ, dre ma komze dalc'hmad brezhoneg er gêr, ne vefe deuet biken a-benn da c'houd galleg ma ne vefe ket bet difennet outañ komz brezhoneg er skol.

- Petra bennag m'eo anad a-bell zo, a-drugarez d'ar statistikou, ez eo bet skuilhet gwad ar Vretoned e-pad an daou vresel-bed diwezani, kalz muioc'h eged heni tud rannvroioù all ar Frañs, ne fell ket da væer Pont-Aven anavez kement-se mod ebed.

- Dislavared a rae, ingal, kement a lavaren dehañ: ewitañ ez eo bet ijinet sort koñchennoù-se gant un dornadig kanfarded, hag e fell dehe politikad kudenn Vreizh, ur gudenn n'eus bet biskoazh anehi, n'eus ket anehi bremañ, ha ne zle ket bezañ biken ur gudenn bolitikel.

Badaouet diwar gemend-all, mignoned ker **Pobl Vreizh**, e sav ur goulenn ennon: «Penaos e c'heller bezañ Breizhad ken nebeud all?». Pe, kentoc'h, eus peheni ac'hanomp hon daou ez eus muioc'h ur Breizhad? Anehañ, ganet e Breizh, o c'hoñd brezhoneg ouzhpenn, pe ac'hanon, o chom e penn pellañ ma bro Champagn, med sod gant kement a sell ouzh amzer-dremenet, amzer-vremañ hag amzer-da-zont Breizh? Ha n'on ket douget tamm ebed d'ar folklor, d'an tokeier ront pe da vouchoueroù bihan Cholet, e c'hellit krediñ!

Neuse, mar plij, goulennit digant ho lennerien chom heb roñf re a vazhadoù d'an douristed (Ne gomzan ket eus an taol penn-bazh a vez distaget ganeoc'h war ho penn en tier-krampouezh, dre red! Nann!

Komz a ran eus ar sellou gwenñ a oar ar Vretoned ober ouzh ar vakañserien deuet da feneantiñ en o bro). Teurvezit lâred d'ho lennerien ez eus, e-mesk an douristed, tud a renk isel evel o heni, tud hag a zeu da vezañ ken tomm ha c'hwi, Bretoned, ouzh ho pro, ouzh he sevenadur, ouzh he dibarded, tud hag a sav enne ur goanag divusul e amzer-da-zont ho pro Vreizh!

Diwar vremañ, trugarez deoc'h, hag a galon ganeoc'h.

Roperzh NOEL

G.S. N'ouson ket peñsord liw politikel zo war revr Aotrou Mæer Pont-Aven, med ma teufec'h da ziskleriañ din penaos emañ e-barzh UDB, e vefe seul washoc'h-a-se ma distoka-denn!

31 a vis Eost 1976

Kenvrois ker,

Ne c'hellan ket bezañ a-du ganeoc'h diwar-benn kudenn ar Balestinianed (...)

Skrivañ a rit : 1) Ar fedoù : «rag hi eo, hi Stad Israë, an heni he deus kaset ar Balestinianed er-maes eus o bro».

N'eo ket gwir! N'eo ket gwir penn-da-benn.

Se zo ankounac'haad :

- E chom Palestinianed ataw e Bro-Israel, ganto kalzig a-walc'h a frankizioù na vezer ket boas d'o gweloud en ur vro aloubet...

- Ez eo bet bountet, kalonekaet ar Balestinianed da vont kuit diouzh o bro c'henidig gant pennoù bras ar broioù arab a dro-war-dro, gant ar spi ober ganto, diwezatac'h, ul lu mad da stlepel an Israëlis en-dro d'an dour, goude bezañ troc'het gouzoug amañ, gouzoug ahont...

N'eus ket bet tu, ha setu ul lu gwall ziaes ober gantañ! Ha petra ober koulskoude? Lac'hañ aneho!

Ha setu perag ez eus bet lac'het kement ha kement a Balestinianed, n'eo ket gant an Israëlis, gant an Arabed all ne lavaran ket : al Libaned, ar Sirianed (tud a gleiz, neketa?) ha gant roue bihan Jordani.

N'eus ket da dorthañ : kalz muioc'h a Balestinianed zo bet lac'het gant o «brebeur» arab eged gant o «enebourien» a Israë. N'eo ket gwir?

Pezh a lavarit zo ankounac'haad ez eo chomet an URSS en arvar e-pad ur pennad (goude bezañ votet, a-gevred gant ar C'hormog, savidigezh ur Stad yuzev), dre ma ne ouie ket gwall vat, da gentañ, pelec'h e oa an tu mad ewiti : pe bezañ a-du gant Israel, pe bezañ a-du gant ar Stadoù arab.

Se zo ober fae, un tammig re, war an darvoudoù ha chom heb gweloud n'eo an traoù er Reter-Nesañ nemed disoc'h ar stourm etre daou imperialism : heni an URSS hag heni an USA, etre daou stumm eus ar c'hapitalism, an heni stadel hag heni an dud, ken heugus an eil hag egile.

A-hend-all, ne gredan ket e c'hellfe ur Stad Palestinian bezañ «progressiste», ne c'hellfe ket bezañ demokratel ac'hoel, ket muioc'h eged Aljeria, Libia pe broioù «demokratel» (sañset) ar Reter... heb lezel a-gostes an Ouganda. Bez ez eus renerien eus ar broioù-se a seblant din bezañ heñvel bew ouzh Hitler... Roit deho ar galloud a oa gant Hitler, hag e vo gwelet! N'eo ket el «Lettre ouverte aux socialistes» gant M. Duverger eo e vo kavet ar c'hontrol.

A-hend-all, c'hoazh, ne welan ket penaos e c'hell menozioù ar sossialisted klotañ gant relijion Mahomet (menozioù an nassional-sossialisted ne lavaran ket).

Kement-se, merkit mad, ne vir ket ouzhin a chom nec'het a-wechoù gant emzalc'h Israë : da skwer, pa nac'h, krenn ha krak, e vefe savet ur stad Palestinian a-hed he harzoù.

Gwir eo ez eus bet kerniget ur sort Stad d'ar Balestinianed e 1947, hag o deus henn nac'het int o-unan.

A galon vad ganeoc'h ewid Breizh memes-tra, ur Vreizh sossialist ha demokratel digor mad he daoulagad ganti war drubuilhoù ar Bed.

Dr. Gall, «Gwalarn»
Plougernew

Emaomp e penn kentañ a vis Eost e-kichen Kastell Tonkedeg, damdost da Lanuon, e Bro-Dreger. Krasañ 'ra an amzer; amañ, koulskoude eo braw bezañ e disheol ar gwez kistin; derw ha tilh a ra an dro d'ar voger uhel. Kær meurbed eo dismantrou ar c'hastell kozh, savet da vare ar Grenn-Amzer gant Beskond ar C'hoadmen. Amañ e vewe gwechall gozh tudjentil hag archerien, hag e vese c'hoarioù, krogadoù-bresel, hag iwe beilhadegoù e korn ar chiminaloù ledan. Aet eo ar vuhez kuit pell zo avad, ha ne chom kén nemed kaouenned e toullou ar mogerioù. Sioul iwe an tro-war-dro, nemed richan an evned er gwez bras, ha pelloc'h en draonienn, kan al Leger, war ar bili ha hiboud skluj milin ar c'hastell.

Unneg eur — Setu un otoiad Parisianed oc'h erruoud hag unan all, diw, teir, war-lerc'h. Bugale a vil vern a lamm 'maes an otoioù, hag int da redez war an dismantrou ha da bignad war veg an tourioù en ur skrijal. Mesk ha buhez er c'hastell, eta.

Kreisteiz — Deuet eo ar c'houlz da zebriñ. Peb familh a zibab un tamm korn en andouvioù kozh, karget a vein hag a zouar pell zo, ha neuse, bec'h d'ar fourmaj-kig, d'ar sardined ha d'ar «chistr merc'hed». Plijadur zo, ha debret e vez leizh-kof. Bremañ ez afont pelloc'h da vale bro. Amañ, war ar c'hlasenn e chomo paper amanenn, bouestoù ha boutailhoù goulo.

Diw eur — Setu otoioù all oc'h erruoud, an eil war-lerc'h eben, stok-ouzh-stock, kasimant. Ar re-mañ, emezo zo oc'h ober ur «ralli». Dont a ra e-maes an otoioù ur bern tud dic'hiset : Morianed, Indianed ha beb sort gwiskamchoù war droad. Ober a reont tro ar c'hastell en ur youc'hal hag en ur zañsal, hag adarre en otoioù. Plijadur o deus bet leun kof, moarvad, ha marc'hegerien Tonkedeg, ket pell zo da Anaon, n'int ket distroet d'o argas.

Teir eur — Un oto gæer a chom a-sav dirag an nor vras. E-barzh, ez eus un aotrou hag un itron war an oad. Selled a reont ouzh ar c'hastell, buan ha buan, dre toull an nor vras, hag a-raog mont kuit, e teuont da'm c'havoud gant o c'hartenñ «Michelin» ewid goulenn hent Lanuon. Lâred a ra an aotrou din :

«Ce n'est pas mal ici, mais nous sommes pressés, nous verrons le château de Berdris une autre fois».

«De Kergrist, je suppose», emezon.

«Oh! Vous en avez une de ces façons de prononcer les mots!».

Hag eñ kuit kerkent.

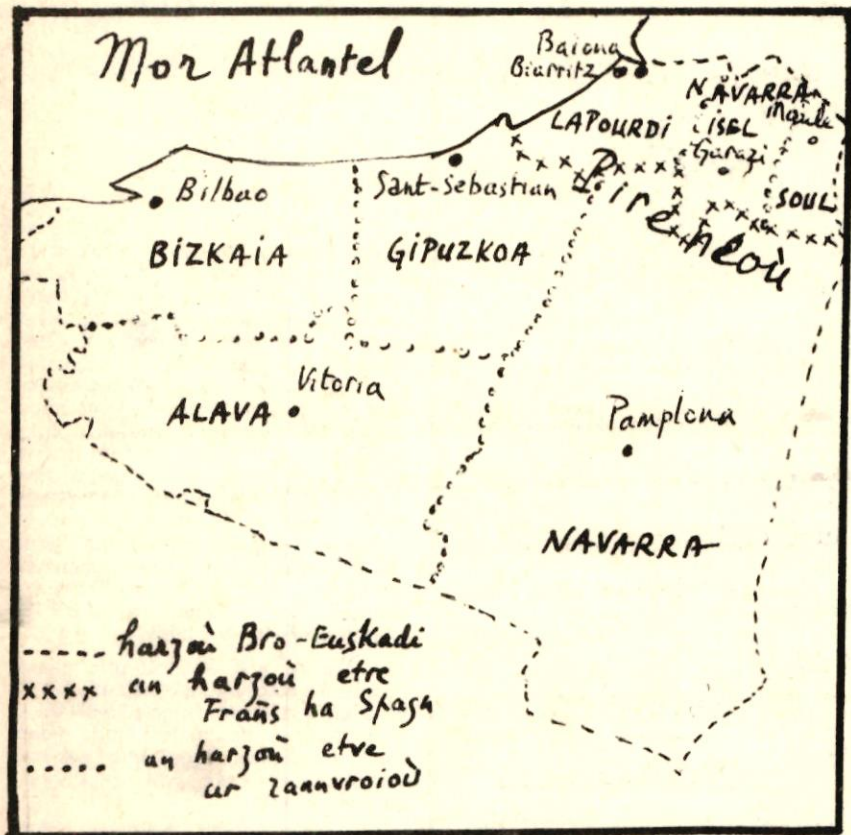
Biskoazh kemend-all! emezon-me. Welloc'h eo din mont pelloc'h.

Ha me da c'herwel ma c'hi «Penn-du» ha da vont gantañ war droad, a-hed al Leger e donder koad Kergrist lec'h ma chom, beteg-henn, roues an otoioù ha rouessoc'h c'hoazh an dud divergont.

Fañch Pont-ar-Stivell

FOTOIOÙ
eureujoù, bruderezh
kartennoù «piw oc'h?»
potrejoù bugale
e ti Joël POIRIER Breizh photo
21, Bali Clemenceau — BREST 29200
Pellg. 44.42.91.

Un droiad e Bro-Euskadi

ROLL-GERIOÙ

Gourhelen : Gouere ; é ober, é tispign : oc'h ober, o tispign ; é chomel : o chom ; assambl ged : assambles gant ; ger-stur : devise ; ar wezh kentañ : ar wech kentañ ; gwezh-arall : gwechall ; ar blé : ar bloaz ; ar : war ; hañvad : hañvezh ; 'menn : lec'h ; er c'hours-mañ : er mare-mañ ; hentoù, koadoù : heñchoù, koadoù ; en etretant : padal ; ar vugu-

lion : ar vessaerien ; minotenn : gwenodenn ; rekis : red ; arall : all ; ur blank : ur gweneg ; toemm : tomm ; doc'h, a-zoc'h : ouzh, diouzh ; a e paod a vourc'hadennou : e kalz a vourc'hadennou ; mep : memes ; neoazh : koulskoude ; kement-se ne venn ket lâred : cela ne veut pas dire ; bressañ : fouler, piétiner, opprimer ; ramzed dicheg : géants effrontés.

E mis Gourhelen on bet é ober un droiad e bro ar Vasked, assambl ged ur vandennad paotred yaouank a Vreizh. Ur bobl vihan 'veldomp ni Bretoned eo ar Vasked (pe Euskaris, 'vel ma lâront en o yezh dehe). E chomel a beb tu d'ar Pirineoù emaint, e-tal ar Mor Atlantel. Rannet eo o bro etre seizh : teir rann e Frañs (Lapourdi, Navarra-Isel, Soul) ha peder e Spagn (Gipuzkoa, Bizkaia, Alava ha Navarra), nemed ur galon hebken o deus, hag ur ger-stur : «Zazpiak bet», da lâred eo : «Ar seizh zo unan».

Ne oa ket ar wezh kentañ din moned du-se : ar blé-mañ 'm eus kavet Bro-Euskadi kalz brawoc'h c'hoazh, ken glas, e-pad ma oa ar sec'hor é ren du-mañ... Ya, dispar e vez an amzer du-se, klouar bepred, ha ne vank ket a zour, ged toud ar glaw é kouezh ar menezioù ! Uhel e oa ar mais ; ha c'hoazh n'ho poa 'med pignad ar lein ar menez ewid gweled loened a-vil-vern (deñved, saoud, keseg) hag a dremen o hañvad du-se, 'menn e kresk stank ar geot...

Siwazh, en Euskadi 'vel e Breizh, ema aet sod ar pennoù-bras ged an douristed, ha ne vern ket dehe petra e tay tud ar vro da vout. Er c'hours-mañ emaint é tispign miliardoù ewid toullh hentoù newez a-dreus ar c'hoadoù ; hag en etretant n'o deus ket ar vugulion an disterrañ minotenn da voned beteg o bagadoù loened ; hag ema rekis d'ar yaouankisoù moned kuit ag o bro da glask labour e lec'h arall, peogwir ne vez ket kavet ur blank da sevel usinoù !...

Stad bras a ra Euskaris ag o bro : ar bord an hentoù bras o deus lakaet skritelloù ewid goulenn labour er vro. Toemm int doc'h o yezh iwe : e paod a vourc'hadennou ne vez klevet nemed langaj ar vro, an euskareg, mep etre ar vugale !

'Vel-reson, klasket o deus ar vistr-skol lac'hiñ an euskareg, 'vel m'o deus bet gwraet re Breizh gwezharall ewid ar brezhoneg. Ar Vasked neusen zo 'n em lakaet da sevel o skolioù dehe, 'menn 'vez gwraet skol d'ar vugale en euskareg hag e galleg ar-un-dro : an «ikastolak» a vez gwraet ag ar sort skolioù gis ar vro. D'an tu Spagn iwe zo «ikastolak» med du-hont e vez gwraet ar c'hentelioù en euskareg hag e spagnoleg, 'evel-reson.

En amzer Franco e oa bet gwasket ar Vasked e Bro-Spagn : lod a oa bet kondaonet d'ar marw ha lac'het, soñj hoc'h eus. Kement-se ne venn ket lâred neoazh penaos ema eürus Basked ar Frañs : dispriset int iwe ged gouarnamant Paris hag ema Ponia dorn-ouzh-dorn ged tud Madrid ewid bressañ ar Vasked.

N'eus nemedomp ni Bretoned hag a c'hell kompren perag en em gann paotred Euskadi : du-mañ iwe zo bet klasket distrujiñ ar brezhoneg, tenniñ o bara a-zoc'h beg hon bugale ha leskel ar vro d'an douristed pinwidig.

Gwan e vez ar pobloù bihan pa chomont e-barzh o c'horn. Mes mar en em savomp oll ar-un-dro, Bretoned, Euskaris, Korsis, Iwerzhonis, Kembreis, Skosis ha re 'rall c'hoazh, neusen e vimp kreñv ar-walc'h da roiñ lamm d'ar ramzed dicheg a ren ar an Europ kapitalour.

Erwan EVENOU

Kuit da gaoud riw er goañv-mañ, galwit heb dale

Eujen KEMENER

e Tre-Laouenan (etre Kastell-Paol ha Landi) - pellg. 69.98.98.
pe e Brest (Str. Villeneuve) - pellg. 02.02.60.

Fuel a vezo degasset deoc'h kerkent, lakaet ho tommeres-kreis e doare
ha rifset ar siminal

Arabad mogedif hor bro, na dispign arc'hant dre ziewezh

Kasset ez eus bet da b-Pobl Vreizh ul levrig liesskrivet, savet gant Jil EWAN, eus Kreisenn Sewenadurel Gwengamp, dindan an hanw : *Lizh war distagadur ar genyez brezhoneg amez*. Betegoud na vefe diaes da lod ar brezhoneg-se, ez eo al levrig «eilpennadus» : pa vez chafchet tu dehañ e kaver an destenn e galleg. Skrivañ da Jil EWAN, Ti-Kêr, Gwengamp.

DISCO

Klassel
Variete
Pop
Jazz
Folk

Ho kwerzher diskoù e Brest

DISCO

39, str J. Jaurès BREST

DISCO

Pladennoù breizheg ha keltieg

Disco

Kenskrivañ e brezhoneg

A-lies e skriver deomp, ewid goulenn adressoù tud prest da genskrivañ e brezhoneg. Setu amañ, da skwer, adress ur paotr yaouank, 18 vloaz, o klask kenskrivañ gant ur Breton pe ur Vretones yaouank dedennet gant Breizh (istor, sonerezh, sewenadur, kudennoù politikel). Skrivañ da :

Didier LE GOFF

2, Cité Jardins, Rue A. Réville
76370 NEUVILLE-lès-DIEPPE